

Ανοιχτή επιστολή προς τον καθηγητή της Θεολογίας κ. Γεωργακάκη

Πάσχα - την ίδια Κυριακή για όλους τους Χριστιανούς -

Οι επιστήμονες ερευνούν και διορθώνουν το ημερολόγιο. Η Οικουμενική Σύνοδος αποφασίζει και καθιερώνει τη εφαρμογή του. Οι χριστιανοί ορθόδοξοι καλούνται τώρα να διορθώσουν το ιστορικό λάθος του Πάπα Γρηγορίου, ο οποίος χωρίς την απόφαση της Οικουμενικής Συνόδου καθιέρωσε το νέο διορθωμένο ημερολόγιο, χωρίζοντας έτσι τους χριστιανούς σε νεο- και παλαιοημερολογίτες

Αξιότιμε κ. Γεωργακάκη,

Διάβασα με μεγάλη προσοχή το επιστημονικό Σας άρθρο στην εφημερίδα ΚΟΡΩΝΑ (Απρ. 2009), που αναφέρεστε στον καθορισμό της ημερομηνίας του Πάσχα. Χάρηκα ιδιαίτερα που η ορθόδοξος και η καθολική εκκλησία καταβάλουν προσπάθειες για την εύρεση μιας κοινής ημερομηνίας εορτασμού του Πάσχα. Πριν λίγα χρόνια με ένα άρθρο μου „Μαζί ΖΟΥΜΕ, μαζί ΔΟΥΛΕΥΟΥΜΕ και χώρια ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΜΕ“, αναφέρθηκα στο θέμα/ πρόβλημα της ημερομηνίας του Πάσχα, που απασχολεί εκατομμύρια Έλληνες και χριστιανούς ορθόδοξους της διασποράς. Τότε μερικοί Έλληνες ιερείς της περιοχής αντέδρασαν και μέσω του ελληνικού προξενείου της Στουτγάρδης με „συμβούλευσαν“ να ασχολούμαι καλύτερα μόνο με τα πολιτικά θέματα διότι για τα εκκλησιαστικά θέματα είναι άλλοι οι αρμόδιοι. Πέρα από το ότι για μένα όλα τα θέματα έχουν κάποια πολιτική σκοπιά, εν τούτοις χαίρομαι που και αυτοί „οι άλλοι“ όπως Εσείς, έχετε ήδη διαπιστώσει το πρόβλημα και καταβάλετε προσπάθειες για την επίλυσή του.

Πολύ σωστά γράφετε πως τόσο οι καθολικοί όσο και οι ορθόδοξοι καθορίζουν σαν ημερομηνία του Πάσχα (1) την πρώτη Κυριακή, (2) μετά την πανσέληνο και (3) μετά την εαρινή (ανοιξιάτικη) Ισημερία (= 12 ώρες μέρα, 12 ώρες νύχτα). Και για να γίνουμε κατανοητοί από τους αναγνώστες μας, ας σταθούμε περισσότερο στο σημείο της Ισημερίας, που είναι και το σημαντικότερο.

Όλοι γνωρίζουμε, πως κατά την περίοδο του χειμώνα οι μέρες είναι μικρές και οι νύχτες μεγάλες. Το αντίθετο ισχύει για το καλοκαίρι. Ξεκινώντας από το χειμώνα προς το καλοκαίρι οι μέρες σιγά-σιγά μεγαλώνουν και οι νύχτες με το ίδιο χρονικό μέγεθος μικραίνουν. Σε κάποια ορισμένη ημερομηνία το 24ωρο μοιράζεται ακριβώς σε 12 ώρες μέρα και σε 12 ώρες νύχτα. Σ' αυτήν την περίπτωση έχουμε Ισημερία. Υπάρχει η εαρινή και η φθινοπωρινή Ισημερία. Οι καθολικοί υπολογίζουν την εαρινή Ισημερία, γύρω στις 21 Μαρτίου, σύμφωνα με το Γρηγοριανό ημερολόγιο και οι ορθόδοξοι επίσης γύρω στις 21 Μαρτίου σύμφωνα με το Ιουλιανό ημερολόγιο.

Τα δύο ημερολόγια όμως διαφέρουν κατά 13 ημέρες. Όταν με το Γρηγοριανό ημερολόγιο έχουμε 21 Μαρτίου, με το Ιουλιανό έχουμε 8 Μαρτίου. Και όταν με το Ιουλιανό ημερολόγιο έχουμε 21 Μαρτίου, με το Γρηγοριανό έχουμε 3 Απριλίου. Ερώτημα: Με ποιο ημερολόγιο υπολογίζεται σωστά η Ισημερία; Σε καμία περίπτωση δεν είναι δυνατόν να έχουμε δύο Ισημερίες μέσα σε 13 ημέρες. Η εαρινή Ισημερία, όπως πολύ σωστά αναφέρετε στο άρθρο Σας, είναι μία και μοναδική. Και μάλιστα κάνετε λόγο για αδιόρθωτο και διορθωμένο ημερολόγιο. Οι καθολικοί χρησιμοποιούν από το έτος 1582 και ύστερα από απόφαση του Πάπα Γρηγορίου του 23^{ου} το διορθωμένο Ιουλιανό στο οποίο έδωσε το όνομά του και γι' αυτό λέγεται και Γρηγοριανό, ενώ οι ορθόδοξοι χρησιμοποιούν ακόμη το αδιόρθωτο Ιουλιανό έτσι όπως είχε καθοριστεί από τον Ρωμαίο Αυτοκράτορα Ιουλιανό το 46 π.Χ και αποφασιστεί από την Οικουμενική Σύνοδο το 325 μ.Χ. Με άλλα λόγια κ. Γεωργακάκη οι μεν καθολικοί χρησιμοποιούν το σωστό ημερολόγιο αγνοώντας την απόφαση της Οικουμενικής Συνόδου, οι δε ορθόδοξοι εφαρμόζουν την απόφαση της Οικουμενικής Συνόδου και για αυτό το λόγο χρησιμοποιούν το λανθασμένο Ιουλιανό ημερολόγιο. Με το Ιουλιανό ημερολόγιο όμως δεν έχουμε Ισημερία στις 21 Μαρτίου αλλά στις 8 Μαρτίου. Επομένως οι ορθόδοξοι δεν υπολογίζουν την ημερομηνία του Πάσχα αμέσως μετά την Ισημερία, αλλά πάντα με 13 ημέρες καθυστέρηση. Αυτό το λάθος πρέπει στα πλαίσια μιας Οικουμενικής Συνόδου να το διορθώσουμε. Σήμερα οι επιστήμονες μπορούν να υπολογίσουν με μεγάλη ακρίβεια, την ημέρα, την ώρα, ακόμη και το δευτερόλεπτο, της διάβασης του Ηλίου πάνω από τον Ισημερινό (= Ισημερία), όπως δείχνει και το παρακάτω σχέδιο.

στην πραγματικότητα ο Ήλιος είναι στο κέντρο και η Γη γυρίζει γύρω απ' αυτόν, αλλά το ανθρώπινο μάτι τα βλέπει αντίστροφα.

Αρα πρόβλημα καθορισμού του χρόνου της Ισημερίας και ως επακόλουθο της ημερομηνίας του Πάσχα δεν θα έπρεπε να υπάρχει. Η Ισημερία είναι ένα κοσμικό φαινόμενο που καθορίζεται από την θέση του Ηλίου και της Γης. Το πότε συμβαίνει αυτό το υπολογίζουν οι αστρονόμοι και πάνω σ' αυτά τα επιστημονικά δεδομένα πρέπει να στηρίζονται τα ημερολόγια.

Πέρα από το θέμα της Ισημερίας απομένουν ακόμη δυο μικρές διαφορές. Είναι αυτή που αφορά το Πάσχα των Εβραίων, και η άλλη με την πανσέληνο που πέφτει Κυριακή. Οι ορθόδοξοι γιορτάζουν το Πάσχα μετά από το εβραϊκό, ενώ οι καθολικοί το αγνοούν. Έτσι φέτος οι ορθόδοξοι γιορτάζουν το Πάσχα μία εβδομάδα αργότερα επειδή στις 12 Απριλίου γιόρταζαν και οι Εβραίοι το δικό τους Πάσχα. Όταν η πανσέληνος μετά την ανοιξιάτικη Ισημερία πέφτει ακριβώς την Κυριακή, τότε αυτή η Κυριακή για τους καθολικούς είναι η πρώτη Κυριακή οπότε και γιορτάζουν το Πάσχα, ενώ για τους ορθόδοξους είναι η επόμενη. Αυτές οι διαφορές όμως δεν πρέπει να είναι μεγάλα εμπόδια στην προσπάθεια συνεννόησης των δύο εκκλησιών.

Οι Έλληνες και γενικά οι χριστιανοί ορθόδοξοι της διασποράς, που ζουν πλάι-πλάι με άλλους μη ορθόδοξους χριστιανούς, με αγωνία περιμένουν τα αποτελέσματα των συνομιλιών και ελπίζουν πως τελικά θα βρεθεί η κοινή ημερομηνία.

Στο άρθρο μου, που ανέφερα παραπάνω, έκανα και την πρόταση να γιορτάζεται το Πάσχα κάθε χρόνο την τελευταία Κυριακή του Απριλίου. Αλλά αυτό είναι πράγματι καθαρώς εκκλησιαστικό θέμα.

Σας εύχομαι καλό Πάσχα και καλή Ανάσταση.

Κώστας Καρράς
Πρώην πρόεδρος της ΟΕΚ και της
Ένωσης Ελλήνων Επιστημόνων (ΕΕΕ.ΒΒ)

Κοιν.: Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Γερμανίας, κ. Αυγουστίνου
Θεοφιλέστατοι Επίσκοποι:

Αρίστης κ. Βασίλειο,

Λεύκης κ. Ευμένιο,

Αριανζού κ. Βαρθολομαίο

Offener Brief an den Theologieprofessor Herrn Georgakakis

Ostern – am gleichen Sonntag für alle Christen -

Wissenschaftler erforschen und korrigieren den Kalender. Der Ökumenische Rat beschließt und legt seine Anwendung fest. Die Orthodoxen sind nun aufgerufen, den historischen Irrtum von Papst Gregor zu korrigieren, der ohne den Beschluss des Ökumenischen Konzils den neuen korrigierten Kalender einführte und damit die Christen in Neo- und Alt-Kalendaristen teilte

Verehrter Herr Georgakakis,

Mit großer Aufmerksamkeit habe ich Ihren wissenschaftlichen Artikel in der Zeitung KORONA (Apr. 2009) gelesen, der sich auf die Bestimmung des Osterdatums bezieht. Besonders gefreut hat mich, dass sich die orthodoxe und die katholische Kirche bemühen, ein gemeinsames Datum für die Feier des Osterfestes zu finden. Vor einigen Jahren habe ich in einem Artikel "Wir leben zusammen, wir arbeiten zusammen und wir FEIERN getrennt" das Thema/Problem des Osterdatums angesprochen, was Millionen von Griechen und orthodoxen Christen in der Diaspora betrifft. Daraufhin haben einige griechische Priester in der Region reagiert und mich über das griechische Konsulat in Stuttgart "geraten", mich nur mit politischen Fragen zu beschäftigen, weil für kirchliche Angelegenheiten andere Leute zuständig sind. Abgesehen davon, dass für mich alles einen politischen Aspekt hat, bin ich dennoch froh, dass diese "Anderen" wie Sie das Problem bereits erkannt haben und sich bemühen, es zu lösen.

Sie schreiben ganz richtig, dass sowohl Katholiken als auch Orthodoxe als Ostertermin (1) den ersten Sonntag, (2) nach dem Vollmond und (3) nach dem Frühlingsäquinoktium (= 12 Stunden Tag, 12 Stunden Nacht) festlegen. Und um von unseren Lesern verstanden zu werden, wollen wir mehr auf das Zeichen der Tag- und-Nacht-Gleiche eingehen, das das wichtigste ist.

Wir alle wissen, dass in der Wintersaison die Tage kurz und die Nächte lang sind. Im Sommer ist das Gegenteil der Fall. Vom Winter zum Sommer werden die Tage langsam länger und die gleich langen Nächte kürzer. An einem bestimmten Datum werden die 24-Stunden genau in 12 Stunden Tag und in 12 Stunden Nacht unterteilt. In diesem Fall haben wir Äquinoktium. Es gibt die Frühlings-Tagundnachtgleiche und die Herbst-Tagundnachtgleiche. Die Katholiken berechnen den Frühlingspunkt um den 21. März nach dem Gregorianischen Kalender und die Orthodoxen ebenfalls um den 21. März nach dem Julianischen Kalender.

Allerdings unterscheiden sich die beiden Kalender um 13 Tage. Wo der Gregorianische Kalender den 21. März hat, hat der Julianische Kalender den 8. März. Und wenn der Julianische Kalender den 21. März hat, hat der Gregorianische Kalender den 3. April. Frage: Nach welchem Kalender wird die Tagundnachtgleiche korrekt berechnet? Unter keinen Umständen ist es möglich, zwei Tagundnachtgleichen in 13 Tagen zu haben. Der Frühlingspunkt ist, wie Sie in Ihrem Artikel zu Recht erwähnen, ein und derselbe. Und Sie sprechen sogar von einem unkorrigierten und einem korrigierten Kalender. Die Katholiken verwenden seit dem Jahr 1582 und nach der Entscheidung von Papst Gregor dem 13., das korrigierte Julianische, dem er seinen Namen gab und das deshalb auch Gregorianisch genannt wird. Während die Orthodoxen immer noch das unkorrigierte Julianische verwenden, wie es vom römischen Kaiser Julian im Jahr 46 v. Chr. eingeführt und vom Ersten Ökumenischen Konzil im Jahr 325 n. Chr. beschlossen wurde. Mit anderen Worten,

Herr Georgakakis, die Katholiken verwenden den korrekten Kalender und ignorieren den Beschluss des Ökumenischen Konzils, und die Orthodoxen wenden den Beschluss des Ökumenischen Konzils an und verwenden daher den falschen Julianischen Kalender. Beim Julianischen Kalender haben wir die Tagundnachtgleiche jedoch nicht am 21. März, sondern am 8. März. Deshalb berechnen die Orthodoxen das Osterdatum nicht unmittelbar nach der Tagundnachtgleiche (8. März), sondern immer 13 Tage später. Dieser Fehler muss im Rahmen eines Ökumenischen Konzils korrigiert werden. Heute können Wissenschaftler den Tag, die Stunde und sogar die Sekunde des Durchgangs der Sonne über den Äquator (= Tagundnachtgleiche) mit großer Genauigkeit berechnen, wie die folgende Zeichnung zeigt

Schema

Das Problem der Bestimmung des Zeitpunkts der Tagundnachtgleiche und damit des Osterdatums sollte also nicht bestehen. Die Tagundnachtgleiche ist ein kosmisches Phänomen, das durch die Position der Sonne und der Erde bestimmt wird. Wann dies geschieht, wird von Astronomen berechnet, und auf diesen wissenschaftlichen Daten müssen die Kalender basieren.

Abgesehen von der Frage der Tagundnachtgleiche gibt es noch zwei kleine Unterschiede. Die eine betrifft das Passahfest der Juden, die andere den Vollmond, der auf einen Sonntag fällt. Die Orthodoxen feiern Πάσχα nach dem jüdischen, während die Katholiken es ignorieren. So feiern die Orthodoxen im Jahr 2009 Ostern eine Woche später, weil auch die Juden ihr eigenes Pessachfest am 12. April feierten. Wenn der Vollmond nach der Frühlings-Tagundnachtgleiche genau auf einen Sonntag fällt, dann ist dieser Sonntag für Katholiken der erste Sonntag, während es für die Orthodoxen der nächste Sonntag ist. Diese Unterschiede sollten jedoch kein großes Hindernis um sich für einen gemeinsamen Termin zu einigen.

Griechen und orthodoxe Christen im Allgemeinen, die Seite an Seite mit anderen nicht-orthodoxen Christen leben, warten gespannt auf die Ergebnisse der Gespräche und hoffen, dass schließlich ein gemeinsamer Termin gefunden wird.

In meinem oben erwähnten Artikel habe ich auch den Vorschlag gemacht, dass Ostern jedes Jahr am letzten Sonntag im April gefeiert werden sollte. Aber das ist in der Tat eine rein kirchliche Angelegenheit.

Ich wünsche Ihnen ein frohes Osterfest und eine gute Auferstehung.

Konstantin Karras

Ehemaliger Präsident der OEK und des

Vereinigung griechischer Wissenschaftler (ΕΕΕΔ.ΒΒ)

Weitergel.: Die Hochwürdigsten Bischöfe:

Übersetzt mit www.DeepL.com/Translator (kostenlose Version)